

LBRIS

We know
books

YASUKO THANH

**MIREASMA
MISTERIOASĂ
A MUNTILOR
GALBENI**

editura rao

Capitolul 1

Eușor să omori un om. Mai întâi, viața e fragilă. Apoi, lumea e otrăvitoare. Cât de otrăvitoare? Cobre, ciuperci, peștele-de-piatră¹, semințe de măr. Gândiți-vă la ciunăfaie. *Datura stramonium*. Flori albe cu formă de trompetă, de mărimea unei inimi umane. Semințele strivite în mojarul cu pistil sunt ușor de pregătit. Hoții și prostituatele preferă proprietățile ucigătoare ale plantei. Georges-Minh văzuse rezultatele în cabinetul său și avea o asemenea floare în curte.

Cinci bărbați complotând în cerc. Cinci bărbați, niciunul trecut de treizeci de ani. Cinci bărbați, stând toți cu picioarele încrucișate pe patul lui Georges-Minh, care ocupa jumătate de cameră, fără saltea în stil chinezesc, sculptat în cel mai rar lemn redwood², practic centrul de

¹ Cel mai veninos pește din lume, care seamănă cu o piatră și produce anual moartea a mii de oameni (n.tr.)

² Specie de sequoia (n.tr.)

comandă al lui Georges-Minh, unde mânca, dormea, juca uneori cărți și prezida întâlniri naționaliste de două ori pe săptămână.

– Parfumul Misterios al Munților, spuse Khieu, care ținea un han împreună cu soția lui și-și petrecea timpul liber pictând poezii pe interiorul pălăriilor de soare din hârtie de orez.

Dacă nu ar fi fost iarna și ninsoarea ce cade, ar fi fost flori de cireș. Într-o zi, avea să închidă hanul și să vândă pălăriile de pe care puteai citi cuvintele numai atunci când le ridicai în razele soarelui.

Khieu purta același tip de costum de in ca Georges-Minh, numai că nu era călcat ca al acestuia. Genunchii lui Georges-Minh dispăreau în pantalonii de pânză, iar gulerul cămășii albe era boțit precum inelele ananasului acolo unde se întâlnea cu linia întunecată a bărbii țepoase. Mai mic de înălțime decât Georges-Minh, gura lui subțire părea cumva senzuală. Părul său grizonant mirosea a iasomie. Stătea la dreapta lui Georges-Minh, atât de aproape încât genunchii li se atingeau. Georges-Minh se uita la mâinile groase ale lui Khieu, având culoarea nucii de betel, care răsuceau o țigară apărând tutunul de curentul provocat de ventilatorul micuț, întrebându-se de ce nu vorbise despre soția sa de atâtea luni.

– Nu, nu, nu. Mie îmi place tot Dragonul Războinic, zise Trinh Van Phuc, muzicianul grupului, cu un accent care suna de parcă ar fi tocat legume.

Se auzea că el ar mai fi fost căsătorit, deși nu vorbea niciodată despre soția lui.

– Sau, cum am mai spus, zise Khieu uitându-se fix la Georges-Minh, putem face o otravă.

Se uită la dosul palmei și-și examinează unghiile.

Obrajii lui Georges-Minh începură deodată să ardă.

– Ce mai fac ai tăi, Khieu? întrebă Georges-Minh nervos, încercând să schimbe subiectul.

– Nu știu.

Khieu lăsă privirea în jos, uitându-se la cărțile din mână.

– Misterioasa Aromă a... *orice* o fi, e prea... prea... prea...

Phuc gesticulă cu ceașca de ceai, încercând să găsească un cuvânt potrivit.

– Nu știi?

– N-am mai văzut-o pe Mai de luni întregi, spuse Khieu sfios.

– Parfum sună ca un vers dintr-un cântec, zise Phuc. Suntem o organizație revoluționară – nu un grup de *menestrelî*.

– Parfumurile sunt sublime, spuse al treilea bărbat, care era horticultor.

Prietenii îi spuneau Bao, deși – la magazinul lui – răspundea la fel de rapid la Bao ca și la Victor sau Domnul Le.

– Nici măcar pe copii? întrebă Georges-Minh.

În general, lucrurile private rămâneau private între ei. Dar adevărul îl șoca pe Georges-Minh, fiindcă Khieu era căsătorit cu soția lui, Mai, de șapte ani; aveau împreună trei copii.

– Astfel de lucruri se mai întâmplă, spuse Phuc ridicând din umeri.

– Cum se întâmplă totuși?

Ca o furtună care lua cu ea amintirea unei familii, așa cum ploaia distrugea drumul într-o viitură? Sau se întâmpla ca atunci când un hoț ataca o familie cu un ciomag, presărând moarte în jur? Și-o imagine pe Mai conducând hanul de una singură și se uită spre cărțile sale, de parcă acestea ar fi fost motivul pentru care era atât de tulburat.

- Câți soldați pot să fie?
- Treizeci, patruzeci?
- Eu am auzit cincizeci, zise Khieu.
- Vă înșelați amândoi. Numărul exact este optzeci.
- Tu chiar nu știi nimic? Sunt peste două sute!
- O să-i gonim pe bandiții francezi.
- O să refacem Vietnamul.
- O să creăm o republică democrată.
- Nu, o monarhie.

Erau bine intenționați membrii aceștia ai organizației MMMG, Mireasma Misterioasă a Munților Galbeni, care încă nu avea un nume, în ciuda faptului că la cele mai multe întâlniri beau și jucau cărți. Discutau despre idealuri mărețe. Beau. Stabileau cum avea să arate Vietnamul liber și democrat. Beau. Comparau sistemele politice internaționale. Beau. Citau precedente istorice. Îi înjurau pe francezi.

Fiecare dintre ei ținea în mână câteva cărți de joc și un pahar de vin de dudu. De fapt, nici măcar nu erau pahare, ci niște cești de ceai, și niciuna nu era la fel cu cealaltă, dar Georges-Minh voia ca lumea să creadă că nu-l interesau astfel de lucruri ne semnificative și detaliile superficiale.

Și-ar fi putut permite un set de pahare de vin, dar numai oamenilor mărunți le păsa de asemenea chestiuni lumești.

– Dacă nu ne putem pune de acord, haideți să trecem mai departe, sugerează Bao, care cultiva ochiul-boului și alte plante exotice pentru o clientelă selectă.

Tatăl lui Le Bao Victor fusese ministru adjunct al cabinetului annamez¹ din Cochinchina. Pe când era copil, Bao călătorise cu tatăl său în Indiile Olandeze de Est și în Franța, pe când tatăl lui încă mai credea că o să-i calce pe urme și o să intre în cabinet. Dar puterea ministrului adjunct era doar cu numele. Dacă familia avea vreo jurisdicție, probabil că aliații erau singurii care o știau. Arborii jack. Vizuini cu canale și opiu. Delincvenți cu praștii. Femei la piață. Băieți care lustruiau pantofii.

Familia Le își etala bunăstarea materială în ciudă. Lecții de tenis pentru copii; vâsle; emfază; apreciere muzicală.

Soția lui Bao, Mimi, nu se căsătorise cu el fiindcă își dorise o viață mai bună. Nu numai. De-ar fi știut ea că o așteptau câteva camere lângă o florărie... El întorsese spatele politicii la doi ani după ce se căsătorise cu ea. Începuse să poarte un lanț de bicicletă în loc de curea. Se îndrăgostise de orhidee, crizanteme, campanule, hibiscus. După ce se întâlнисe cu colegii lui din școala elementară, Georges-Minh și Khieu, într-un bar.

– Să vorbim totuși despre motivul pentru care suntem aici de fapt, spuse Bao, după cum a propus stimatul nostru

¹ Annam – numele Vietnamului dinainte de anul 1945 (n.tr.)

coleg, Khieu, care a venit cu o idee foarte interesantă. De ce nu vorbim despre asta?

Khieu și Georges-Minh erau prieteni foarte buni încă din școala primară, când alergau de nebuni pe aleile dosnice din Saigon, urcându-se în copaci și speriiind pisicile.

Khieu, a cărui familie trăia într-una dintre numeroasele cocioabe construite pe râu, ura trădarea, colaborarea familiei sale cu dușmanul, lucru care includea și numele lui de creștin, „Henri“, dar nu-i ura și pe derbedei care-l strigau de pe aleile din Cholon: „Hon-riii, Hon-riii, dă-ne un tien, dă-ne o cravată de la școală“, cei care admirau orice era de origine franceză, dându-și porecle franțuzești ca să se distreze.

– Dacă este ales cum trebuie, un nume bun definește credințele unui grup, îi oferă trăsăturile dorite, zise Georges-Minh, întrucât Khieu era genul de persoană care în copilărie le dăruise aceluiași derbedei creioanele și manualele sale pentru școală, iar acum stătea cu o ceașcă de ceai crăpată în mână și-l încuraja.

Încă de când era copil, lui Khieu îi păsase de lucruri, însă nu și lui Georges-Minh. El era prea ocupat să tânjească după cel mai nou model de tren sau de barcă cu motor. Khieu, care fusese dintotdeauna sărac, avea în schimb idealuri și nu-și dorise câtuși de puțin numele franțuzesc. Georges-Minh ridică din umeri.

– Uite cât trebuie să ghicești și câtă bătaie de cap ai numai ca să alegi numele unui copil.

El avea să se chinuie la fel de mult ca să-i dea un nume fiului său. Când avea să aibă un fiu. Când avea să găsească

o femeie. Când avea să se căsătorească. Ceea ce avea să se întâmple. Cât de curând.

– Nu o *monarhie*, ci o republică, zise Khieu. Nu l-ai citit pe Rousseau?

– Ar trebui să moară ca niște câini.

– Ar trebui să moară ca un șarpe sub roțile unei ricșe.

– Ar trebui să sufere o moarte cumplită. Nu „să moară acasă în patul lor“, ci „să moară în stradă“.

– Ar trebui să moară ca o iguană în gura unui câine flămând, să se umfle la coadă și la cap până pocnesc în strânsoarea fălcilor lui puternice.

– Să-l otrăvim pe locotenent-colonelul garnizoanei cu gan cong mak coc, ficat de păun, fiere de broască.

– Nu, oamenii ar trebui să se folosească de o femeie frumoasă ca să ucidă un rege.

– Da, să-i iubească până la moarte.

– Sugerezi vreo strategie?

– Otrava nu ucide întotdeauna. Ai auzit de tipul care era pe moarte? Suferea de cancer. Așa că a luat ficat și fiere și otrava a început să vindece cancerul.

– Serios?

– Serios.

– Pot să moară și ca un îndrăgostit în brațele iubitei, zise Khieu. Nu-mi pasă. Numai să moară.

E ușor să faci o otravă suficient de puternică încât să omori un om. Să îndepărtezi semințele de pe stamină. Să le strivești în mojar până când încetează să mai trosnească. Pudra e acum atât de fină, de ușoară și invizibilă! Pui de

sezon, crevete sau bivol cu pudră. Înmuiață în sos de pește, otrava nu mai are gust.

Fiindcă era ușor băut, Georges-Minh dădu din nou peste Khieu. Se îndreptă și șterse cu degetul mare vinul vărsat pe stinghia patului de lemn.

– Nu mă deranjează să mai discutăm un pic despre numele grupului. Un lucru devine totuna cu numele pe care-l poartă și viceversa. Poți să-ți imaginezi un grup de militanți care să aibă cuvântul „banane“ inclus în nume?

– „Banane“ iese total din discuție.

– De acord.

– Și eu.

– Evident.

– E absurd.

– Ce nume ai zis tu? Parfumul misterios...

– Mirosul misterios.

– Mireasmă.

– Nu, era aroma misterioasă, dar îmi place mai mult parfumul.

– Și mie.

– Atunci, parfum rămâne, zise Chang.

Chang era un chinez etnic, născut în Cholon, translator la Curte și iubitor de cărți.

– ...dar misterul e partea importantă, pentru că așa trebuie să rămânem. Evazivi. Cine a spus evazivi? Adică imposibil de prins. De către soldați, de către poliție, de către orice dușman, de către toți dușmanii.

– Păi, și parfumurile sunt importante, spuse Bao, care trebuia să spună și el ceva.

– Dulce, exact, pentru că *asta* vrem să fim. Dar transcendența... Asta este partea cu adevărat importantă. Când ceva devine un parfum, transcende totul cu un miros care devine altceva, ceva diferit. Înțelegeți?

– Poate că nu ești chiar atât de dobitoc, spuse Chang, translatorul cu buzele groase și frumoase. Dulce ca o floare care înflorește primăvara. Primăvara renaște speranța. Mai ales în nord.

– Acolo unde, spuse Georges-Minh luând o mină serioasă, se zvonește că una din trei femei e acum prostituată din cauza regimului. Știați că lumea moare de foame în Tonkin? Culeg cu mâna orezul căzut printre pietre, bob cu bob. Mănâncă animalele din ferme răpuse de boli.

Ceilalți încuviințau din cap în tăcere.

– Invizibili ca mireasma, continuă Chang, invizibili ca speranța, ca luptătorul de gherilă. Munții, desigur, sunt simbolul puterii. Deci, unde am rămas, la munți?

– Nu uitați că și rugăciunile sunt invizibile, spuse Phuc, fumând țigară de la țigară.

Cei bogați mâncau, cei săraci fumau.

– Adevărat, zise Georges-Minh.

– Exact ca vântul pe care tocmai l-am tras? spuse Phuc.

– Doamne, Phuc... Te vei maturiza vreodată? spuse Bao.

Khieu luă o gură de vin, apoi goli ceașca, evitând crăpătura din margine. După ce-și aprinse țigara, spuse:

– Dacă nu discutăm despre otravă până nu alegem un nume, atunci propun să adăugăm „galben“, Parfumul Misterios al Munților Galbeni. Să sune ca o poezie.

Oare Khieu chiar vorbea serios? Galben? Georges-Minh nu mai înțelegea prea multe în ceea ce-l privea. Khieu vi-sase mereu să călătorească în locuri îndepărtate, în Africa, Borneo și Antarctica, ducând cu el hărți oriunde ar fi mers. Într-o zi renunțase la toate, aruncându-le în râu. De curând își lăsase părul să crească din nou, ca un sfânt hindus pe care îl vezi în piață. Lepădase de mult moțul din vârful capului și turbanul tradițional în favoarea părului tuns scurt, dar acum nu-l mai îngrijea, nu-l mai spăla. Îl purta vâlvoi și umbla prin piață măturând sau împrumutând ricșe care nu-i aparțineau. Treaba asta nu era, în sine, cu totul nouă. Dar se schimbase de când francezii aduseseră drăciile acelea oribile în piață, ghilotinele.

Georges-Minh îi ura pe francezi – putea să pronunțe aceste cuvinte. Dar putea să scrie numele cuiva în otravă? Georges-Minh nu știa dacă putea să omoare un om. Poate doar unul singur. Dar să otrăvească o garnizoană întregă? *Otravă*. Ultimele cuvinte ale lui Khieu pluteau în aer alături de fumul de țigară, așteptând răspunsul lui Georges-Minh.

Adevărul era că, încă din ziua aceea în care erau la școală și Khieu, cel cu un singur ochi verde, care-i scotea în evidență nebunia, stătuse în pielea goală în piața din Cholon, Georges-Minh îl admirase pentru că reprezenta tot ceea ce el nu primise de la natură, fiindcă îi lipsea ri-goarea interioară. Sau crezuse că-l admiră pentru că cel puțin susținea cu tărie o cauză. Câțiva ani mai târziu, în adolescență, când Khieu furase ricșa cuiva într-o după-amiază și se prefăcuse că era hamal, returnându-i proprietarului ricșa și câștigurile în aceeași seară, Georges-Minh își dorise să